

N:o 113.

Af Herr **L. J. Svensson:** *Angående åtskilliga förändringar i lagens stadganden rörande förvaltningen af omyndigs egendom.*

Uti gällande lag rörande förvaltning af omyndigs gods föreskrifves, att förmyndaren deröfver årligen skall afsluta räkning, och förut utsedde granskningsmän densamma uppvisa, samt till domhafvanden i orten ingifva ett summariskt utdrag af den sålunda granskade förmyndareräkningen; härmed är tydligen afsedt, att granskningsmännen skulle tillse och i tid hos domhafvanden anmäla, om förmyndaren genom en eller annan omständighet kommit att sakna den vederhäftighet han förut egt, under den tid han förordnades, på det att annan förmyndare vid sådant förhållande måtte tillsättas, och den omyndige skyddas från förlust.

Men då dessa granskningsmän icke hafva sig ålagdt något ansvar eller skyldighet att hålla den omyndige skadeslös, i fall denne gör någon förlust å sin förmyndare i följd af granskningsmännens uraktlåtenhet att hos domaren anmäla förhållandet, så handhafves detta förtroende ofta med allt för stort undseende emot förmyndaren till skada för den omyndige. Och då de till domaren ingifna summariska utdragen icke inför sittande rätt föredragas, så kan domaren, med bästa vilja, icke få reda på hvilken förmyndare, som är kompetent att få behålla sin befattning, eller derifrån borde afskedas, hvadan detta försigtighetsmått icke leder till det med detsamma afsedda ändamålet.

Rörande bestämmelsen af det bidrag förmyndaren bör lemna till den omyndiges uppfostran, råder en mångtydning och osäkerhet, som ofta medför onödig uppoffring af den omyndiges tillgångar, ty inom en och annan kommun upptager kommunalstämman dessa frågor och

till- eller afstyrker det begärda uppfostringsbidraget, då deremot inom de flesta kommuner, stämman anser sig obehörig att upptaga dessa ärenden, utan hänvisar de obetydligaste småsaker till domstols pröfning och utslag, hvilken omväg med resor och protokollslösen ofta kräfver större uppoffring af den omyndiges tillgång, än det ifrågavarande uppfostringsbidraget; att detta är stridande mot en god hushållning med den omyndiges medel, kan af ingen förnekas.

Uti den underdåniga skrifvelsen N:o 87, som 1869 års Riksdag af-lätit till Kongl. Maj:t rörande ändring i gällande föreskriften om förvaltning af omyndiges egendom, hvilken skrifvelse icke lär hafva föranledt till någon åtgärds vidtagande å regeringens sida, har Riksdagen uttalat önskvärdheten af en förändring af nu gällande föreskrifter, och såsom motiv för den önskade förändringen, framhållit de missförhållanden, som tyvärr allt för ofta förekomma, att förmyndaren i sin rörelse indrager sin myndlings penningar och värdepapper, på samma gång som myndlingens förmånsrätt hos sin förmyndare vid dennes obestånd numera är otillfredsställande, hvarföre Riksdagen ansett att åtgärder borde vidtagas till förändring af nu gällande föreskrifter, på det den omyndige måtte skyddas från förlust, hvilken han nu ofta är utsatt för, och för att vinna detta mål har Riksdagen ansett, att en nämnd bestående af vederhäftige personer inom en domkrets eller annat lämpligt område borde tillsättas, till hvilken förmyndaren hade att aflemna den omyndiges penningar och värdepapper, samt att det skulle åligga nämnden att för myndlingens räkning utlåna och med afdrag af förvaltningskostnaden till förmyndaren utbetala den på myndlingens kapital sig belöpande räntan.

Detta förslag innefattar onekligen en ytterligare säkerhet för den omyndige, ehuru det likväl ökar hans utgifter, emedan den föreslagna nämnden skulle, såsom förvaltare åt förmyndaren, erhålla arfvode för sin förvaltning, på samma gång som förmyndaren också dertill har sin rätt obetagen. Enligt mitt förmenande kunde denna säkerhet för den omyndige vinnas på ett enklare sätt, om nemligen uti det förordnande som utfärdas för förmyndaren, jemte den vanliga föreskriften om dennes skyldighet att vårda den omyndiges gods, äfven blef föreskrifvet att förmyndaren vid ett, efter omständigheterna lämpadt vite vore skyldig att, så fort den omyndiges tillgångar blifvit förvandlade i kontanta penningar, jemte de årliga räntor och arrenden för fast egendom genast för dennes räkning insätta dem uti någon inom orten garanterad sparbänk eller annan penningeanstalt, der högsta möjliga ränta förenad med full

säkerhet kunde betingas, eller ock, der sådant med fördel kunde ske, mot första in-teckningen till halfva taxeringsvärdet af fast egendom utlåna desamma, dock så, att så väl insättningar som utlåning ske i den omyndiges namn, så att de deröfver utgifna in-teckningar, depositionsbevis och motböcker blifva ställda till den omyndige, hvilka af hans förmyndare skola förvaras och förnyas, men icke för egen räkning användas. Härigenom anser jag att förmyndaren skulle sakna det tillfälle, som nu osökt erbjuder sig att i sin rörelse indraga den omyndiges tillgångar.

Det af Riksdagen i sin omförmälda skrifvelse antydda område, inom hvilket den utsedda nämndens verksamhet torde sträcka sig, anser jag böra vara kommun, hvarinom kommunalnämnden bör vara den myndighet, inför hvilken förmyndaren skall förete så väl arfskiftet som öfriga handlingar hvarpå den omyndiges rätt sig grundar, som ock de motböcker, depositionsbevis och in-teckningar, som utvisa hvar den omyndiges tillgångar äro placerade i enlighet med föreläggandet uti det af rätten meddelade förordnandet, hvarjemte skyldigheten att medelst årligen afslutade räkningar visa, hur den omyndiges konto står, äfven bör ske inför kommunalnämnden, hvarmed en förenkling vid denna redovisning uppkommer, som likväl säkert utöfvar en starkare kontroll öfver förmyndarens förvaltning, än som nu är fallet, då redovisningen sker inför domhufvanden.

Skulle förmyndaren tredskas att fullgöra sin skyldighet, då må han på anmälan af kommunalnämnden dömas skyldig utgifva det förelagda vitet, och fortfar han det oaktadt i sin tredsko skall han skiljas från sin befattning och annan lämplig person i hans ställe förordnas, dock skall all kostnad, som uppkommer i och för denna omflyttning, ensamt drabba den tredskande.

Som kommunalnämnden redan har sig ålagdt att draga försorg om den omyndiges underhåll och uppfostran, då egna tillgångar saknas, anser jag att man, utan fara för missbruk, kan till denna myndighet lemna rättigheten att med närmaste fränders råd till- eller afstyrka de för myndlingens uppfostran och öfriga omkostnader af hans tillgångar begärda bidragen, hvarigenom en besparing beredes den omyndige, emedan kommunalnämnden, utan lösen och ersättning för härutinnan meddelade beslut, skall upptaga och afgöra dylika frågor, hvilket nu icke är fallet då de af häradsrätten skall prövas och afgöras.

Skulle man befara att kommunalnämnden genom försummelse af sin skyldighet att hos domaren anmäla om förmyndaren på ett eller

annat sätt uraktlåtit ställa sig rättens föreskrift till efterrättelse, eller genom undseende med förmyndaren tillåta denna indraga sin myndlings tillgångar uti sin rörelse, och den omyndige häraf drabbas af någon förlust, då bör, vid sådant förhållande, en för alla och alla för en af den kommunalnämnd, som låtit denna förseelse komma sig till last, kännas skyldige hålla den omyndige skadeslös.

Med anledning häraf får jag vördsamt föreslå, att Riksdagen, med upphäfvande eller ändring af de lagrum som prövas nödigt, ville för sin del besluta:

- 1:o) att, då förmyndare utnämnes, han, vid högt vite samt äfventyr att annan förmyndare i hans ställe och på hans bekostnad tillförordnas, åläggas att, så fort den omyndiges egendom hunnit förvandlas i penningar, genast insätta dem, tillika med årliga räntor och arrenden för fast egendom, uti någon inom orten belägen sparbank eller annan solid penningeanstalt, der högsta ränta i förening med säkerhet för valutan kan betingas, eller ock, der sådant med den omyndiges fördel kan ske, mot första inteckningen i fast egendom till halfva taxeringsvärdet utlåna desamma samt att de häremot erhållna inteckningar, motböcker eller depositionsbevis, hvilka af förmyndaren skall förvaras och till fortfarande kraft och verkan förnyas, blifva till formen så uppställda, att de endast om myndlingen eller hans rättsinnehafvare kan såsom betalningsmedel användas; och att förmyndaren åläggas till kommunalnämnden årligen ingifva afslutad räkning öfver förvaltningen, samt förete de säkerhetshandlingar, mot hvilka den omyndiges penningar äro utlemnade;
- 2:o) att kommunalnämnden åläggas hafva noggrann tillsyn öfver förvaltningen af de omyndiges gods inom kommunen och efter sig företeende omständigheter till- eller afstyrka de, af myndlingarnes tillgångar, för deras uppfostran eller andra omkostnader begärda bidragen, samt, vid äfventyr att gälta skadan, till domaren i orten genast anmäla, om förmyndaren uraktlåter att ställa sig lagens föreskrift till efterrättelse.

Då det Utskott, till hvilket denna motion remitteras, är bättre i tillfälle, än den enskilde motionären, att finna det bästa sättet, på hvilket den föreslagna förändringen lämpligast kan ske, så må det vara Utskottet obetaget att vidtaga de förändringar af detta mitt förslag, som pröfvas nödigt för att det dermed afsedda målet må vinnas.

Stockholm den 28 Januari 1875.

L. J. Svensson.
